

عنوان مقاله:

سیر تحول غزل در شعر دفاع مقدس

محل انتشار:

پنجمین همایش ملی پژوهش های نوین در حوزه زبان و ادبیات ایران (با رویکرد فرهنگ مشارکتی) (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 24

نویسندگان:

محمدرضا یوسفی - دانشیار زبان و ادبیات فارسی دانشگاه قم

مژگان ونارجی - دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی

خلاصه مقاله:

در دوران دفاع مقدس چون قالب غزل بستر مناسبی برای ساخت مضامین اجتماعی و بیان آلام و آرمان های شاعرانه بود بسیار مورد کاربرد قرار گرفت و طبیعتا تغییرات و نوآوری های چشمگیری در آن ایجاد شد. این قبیل ابداعات با توجه به ادوار دفاعمقدس و نگرش شاعران به آن نسبت به دوره های قبل بیشتر و متنوع تر است. از جمله میتوان به غزل نو، غزل مثنوی، غزلواره، غزل گفتار و فراغزل اشاره کرد. غزل معاصر علاوه بر تغییرات صوری، شاهد تحولات محتوایی و مضمونی نیز بود که حاصل اینتحول به وجود آمدن انواع جدیدی مانند: غزل حماسی، غزل سوگسروده، غزل انتظار، غزل عاشورایی و... است. استفاده از موتیف هادر راستای تقویت محور معنایی و مفهومی، قوت محور عمودی، شاخصه های بارز مفهومی از جمله، تکریم جایگاه والای شهید،انتظار موعود، عشق به امام و مفاهیم اجتماعی، انقلابی، اعتراضی، عرفانی نیز از عمده ویژگی هایی است که در غزل این دوره بهچشم می خورد. غزل این دوره دارای شاخصه های عاطفی، اعتراضی و انسانی برجسته است و اندیشه، نگاه مذهبی، ایدیولوژیک وانسانی در شکل پذیری این سروده ها نقش اساسی دارد. مفهوم گرایی و مخاطب محوری، توجه و تاکید بر عنصر اندیشه، احساسدین نسبت به انسانیت و مذهب از ویژگی های ژرف ساختی غزل دفاع مقدس است. تنوع ساختاری و ایجاد غزل های تلفیقی با قالب های دیگر مانند غزل مثنوی، کوتاه سروده هایی نظیر غزلواره، تحول در سطح فکری و معنایی، توجه ویژه به مفاهیم انقلابی ومذهبی، همچنین استفاده از بافت کلامی ساده برای ایجاد سرعت انتقال مفاهیم و اثر گذاری بیشتر بر جامعه است. این نوشتار در پی پاسخ به پرسش چگونگی سیر تحول غزل دوران دفاع مقدس و شاخصه های بارز ساختار زبانی، ادبی، محتوا و مضمون و ابداعاتواع جدید غزل، به روش صورت گرایانه است.

کلمات کلیدی:

قالب غزل، سیر تحول، غزل معاصر، غزل دفاع مقدس

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/849734>

